

ULOV KUBLE NA SKADARSKOM JEZERU

III

Ihtiofaunu Skadarskog jezera možemo podijeliti na stalne stanovnike i ribe selice. Stalni stanovnici su slatkovodne ribe, dok ribe selice žive u slatkoj vodi i u moru.

III

Od stalnih stanovnika najveći broj kako po vrstama tako i količinski ima riba iz familije Cyprinidae. Ova familija je u Skadarskom jezeru zastupljena sa 13 vrsta. U ukupnom godišnjem lovu na Skadarskom jezeru, ribe ove familije učestvuju sa preko 95%, što potvrđuje izrazito cipridni karakter jezera.

Pored ciprinida u Skadarskom jezeru žive kao stalni stanovnici i pojedine vrste riba iz slijedećih familija: Salmonidae, Petromyzontidae, Cobitidae, Gasterosteidae i Poecilidae. Navedene familije nemaju većeg značaja za ribarstvo, jer je njihov ulov veoma neznatan.

Ribe selice dolaze iz Jadranskog mora u Skadarsko jezero rijekom Bojanom, koja je od vi-

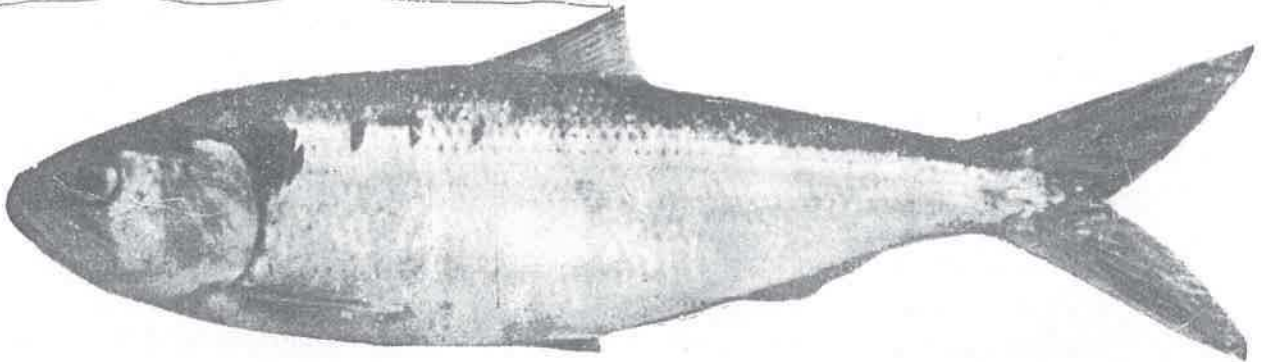
III

primjerci koji dolaze u obzir za konzum nazivaju »kubla«.

Poznato je da se ova vrsta ribe mrijesti u slatkim vodama i njena migracija iz mora u jezero vezana je sa ovom biološkom pojavom, koja obično uslijedi u prvim danima mjeseca aprila, a njen mrijest traje tokom mjeseca aprila i maja.

Ova vrsta ribe odlikuje se plosnatim tijelom čiji je leđni dio modrikasto zelene boje s velikom crnom mrljom iza gornjeg dijela škržnog poklopca, za kojom slijedi obično još nekoliko manjih. Bokovi u bljedi i prosjevaju zlatkastim sjajem, dok je trbušni dio intenzivno bijelo srebrenkaste boje. Trbušni brid je oštar. Repna peraja je rašljasta i jednim dijelom pokrivena sitnim ljuskama. Naraste do 60 centimetara dužine i do 3,5 kg težine.

Obično migrira u većim jatima. Ikru odlaže na pjeskovitom dnu. Kako je veći dio dna Skadarskog jezera muljevit, to na našem teritorijalnom dijelu

III

talne važnosti za ribarstvo na ovom objektu, gdje se duže ili kraće zadržavaju. Neke od njih su od velikog značaja za ribarstvo ovog jezera, dok je ulov ostalih minimalan i prema tome beznačajan.

III

Od riba selica koje zalaze iz mora u jezero, najveći značaj imaju: pretstavnik familije Anguillidae-jegulja (Anguilla anguilla), zatim pretstavnici familije Mugilidae-Skakavica (Mugil cephalus i Mugil capito) i najzad pretstavnik familije Clupeidae-kubla, svruga (Alosa falax nilotica).

III

I pored toga što pretstavnici navedenih familija zalaze u vode Skadarskog jezera u većim količinama, njihov lov je neznatan u ukupnom godišnjem ulovu ribe i iznosi svega 3,94% za poslijeratni period.

Momentalno najveću ekonomsku vrijednost od migratornih vrsta riba koje zalaze iz mora u jezero ima kubla.

III

Prema dosadašnjim ispitivanjima ustanovljeno je da iz familije Clupeidae u Skadarsko jezero zalazi samo Alosa falax nilotica (Clupea finta). Njen lokalni naziv na Skadarskom jezeru je kubla i svruga, t. j. mlađ nazivaju »svruga« dok krupniji

imamo svega dva pjeskovita mjesta od kojih se jedno nalazi na profilu Donja Plavnica—Seoca, na mjestu zvanom »Pijeske« i drugo u neposrednoj blizini granične linije na profilu Humsko Blato — Moračnik, na mjestu »Tanki rt«.

Jaja od kuble su veoma sitna ali zbog svoje veće specifične težine od vode padaju na dno tj. na pijesak. Jedna ženka odloži oko 200.000 komada jaja. Poslije mrijesta, jata se ponovo vraćaju u more, dok se jedan manji dio zadržava u jezeru i njegovim pritocima. Izvaljane ličinke odnosno mlađ zadržava se u jezeru dok odraste.

Prema načinu života ova vrsta spada u grupu pelagičnih riba, te njena mlađ predstavlja ozbiljnog konkurenta u hrani najmasovnijem pretstavniku Skadarskog jezera: ukljevi (Alburnus albidus alborella). Pelagične ribe učestvuju u ukupnoj godišnjoj lovinu sa oko 67%.

Jedino i najpovoljnije vrijeme lova je kada kubla dolazi na mrijest, i to u aprilu i maju. Za ribolov se upotrebljavaju stajalice i povlačne mreže. Najveći ulov postiže se sa povlačnim mrežama. Za lov kuble ne postoje specijalno izrađene stajalice,

već se ista lovi sa mrežom za lov krapa »krapnjačom«. Mreže se bacaju na prilazima gdje kubla treba da polaže ikru. Efikasnost mreža stajačica je odlična. Jedna ovakva mreža u vrijeme sezone može u toku jednog bacanja da ulovi 10—15 kruh-primjeraka kuble.

Grō ribe lovi se sa povlačnom mrežom — »gri-bom«. Ova mreža je duga od 300—350 metara. Ribolov se obavlja u toku dana kada se riba sakupi na mrijestu. Grib se baca iz većeg ribarskog čamca — »lađe« ili motornog čamca, koji velikom brzinom zaokruži mjesto gdje kubla baca ikru. Ribari izvlače mrežu na čamce koji su stacionirani u neposrednoj blizini.

U jednom zahvatu se ulovi 1.000 do 2.000 kgr. ribe. Nije rijedak slučaj da se zaokruže i veće količine. Pri povoljnim vremenskim uslovima, povlačna mreža se baca nekoliko puta dnevno. Prosječna težina pojedinog ulovljenog primjerka kuble kreće se od 1 do 2 kgr. Desi se da se ulovi pojedino jato kuble čiji primjerci teže od 2 do 3 kilograma.

I pored toga što su mogućnosti ulova ove ribe bile mnogo veće, njena eksploatacija je bila minimalna i pored dobrog rješenja tehnike ribolova u odnosu na raniji način, koji je bio vrlo težak i naporan.

Da bismo imali slikovitiji prikaz ulova kuble za proteklih pet godina, iznosimo statističke podatke ukupnog ulova na području našeg dijela Skadarskog jezera:

Godine 1950 ulovljeno je 27.845 kgr.
 Godine 1951 ulovljeno je 6.016 kgr.
 Godine 1952 ulovljeno je 7.825 kgr.
 Godine 1953 ulovljeno je 7.825 kgr.
 Godine 1954 ulovljeno je 22.055 kgr.

Kao što se vidi iz navedenih podataka prosječni godišnji ulov za period od pet godina iznosio je nepuni vagon i po kuble. Nije glavni uzrok u pojavi ribljih jata na mrijestu, što su količine ulova ovako male.

I pored toga što kubla sadrži prilične količine masti i bjelančevina, ova vrsta nije mnogo cijenjena kao konzumna riba na okolnom tržištu, gdje se radije troši slatkovodna riba. Ulov kuble uglavnom pada u proletnjem periodu kada se lovi i krap koji

ima mnogo bolju prodaju nego kubla. Osim toga tada su prilično visoke temperature, tako da je riba podležna kvaru za nepuna tri, četiri časa, te ju je nemoguće baciti na udaljenije tržište, gdje se ova riba može plasirati u svježem stanju. Pokušalo se, da se ova riba plasira na tržište kao prerađevina u salamuri ali ni ovaj pokušaj se nije rentirao jer, je kalkulacijom proizlazilo da su troškovi ulova i prerade bili mnogo veći nego prodajna cijena. Ovdje se jasno ističe činjenica da je u zaludan svaki napor proizvodnje kada nije organizirano plasiranje riba.

Podizanjem industrije za preradu ribe i ribljeg brašna na području Skadarskog jezera, pokazalo se da je kubla odlična sirovina za preradu. Industrija je omogućila otkup svakog kilograma ulovljene ribe što je uticalo na inteziviranje njenog lova. Boljom trgovačkom mrežom i pravilnijom eksploatacijom uspjelo se, da se u toku ove godine postigne rekordan ulov kuble. U prvoj polovini ove godine odnosno u sezoni mrijesta ulovljeno je je d a n a e s t v a g o n a, ove ribe. Ovo nam jasno potvrđuje gore navedeni iskaz, da u Skadarsko jezero navraćaju ogromne količine ove ribe. Osigurani plasman je bio glavni faktor koji je regulirao i uticao na naglo povećani ulov kuble u toku ove godine.

U cilju iskorištavanja što boljih mogućnosti ulova ove migratorne ribe, nužno se nameće potreba da se ispituju mjesta gdje se ona mrijesti. Prema ispitivanjima Stanice za ribarstvo NRCG, ustanovljeno je da je površina pješčanoga dna mnogo veća (mjesto gdje se kubla mrijesti) i da se sa povlačnim mrežama koristi neznatna površina. Na čitavoj ovoj površini može u toku dana da radi samo po jedna povlačna mreža, ma da postoje mogućnosti i za nekoliko takovih mreža. Ukazuje se potreba da se teren još više ispita i da se osposobi za korišćenje. Na ovaj način još više će se intezivirati lov na ovu ribu koju i onako bespotrebno gubimo.

Danas kubla pretstavlja kako po svom kvalitetu i kvantitetu jednu zaista ekonomski važnu sirovinu za našu mladu ribarsko prerađivačku industriju. Količinski ova vrsta je zauzela jedno od vodećih mjesta u ukupnom ulovu ribe na Skadarskom jezeru.

Ing. Nikola Đisalov, Ribarsko gazdinstvo »Vojvodina«, Novi Sad

Razvoj ribnjačarstva Vojvodine

Vojvodina je po ribljem bogatstvu bila poznata od davnina. Široka hidrografska mreža sa izvanredno povoljnim klimatološkim i geološkim uslovima, — pružila je idealne mogućnosti za bogati ribolov. Ona je ranije bila poznata ne samo kao bogata žitnica, — no i bogati centar za proizvodnju i izvoz kvalitetne ribe. Međutim, značaj ribarstva kao privredne grane postepeno opada sukcesivnim izvođenjem obimnih meliorativnih radova, razvojem

industrije, saobraćaja itd. Tako se danas ovo prirodno bogatstvo prostranih vojvodanskih reka i njihovo privredno iskorišćavanje svelo do minimalnih kapacitetnih mogućnosti.

Iako se provode, a i planiraju još obimniji radovi na unapređenju ribarstva otvorenih voda, — ipak to neće moći da povрати nekadanje riblje bogatstvo, a takođe ni da zadovolji sve veću tržišnu potražnju kako domaću tako i inostranu. Iz tih